

Boden-ANAN

medlemsblad för

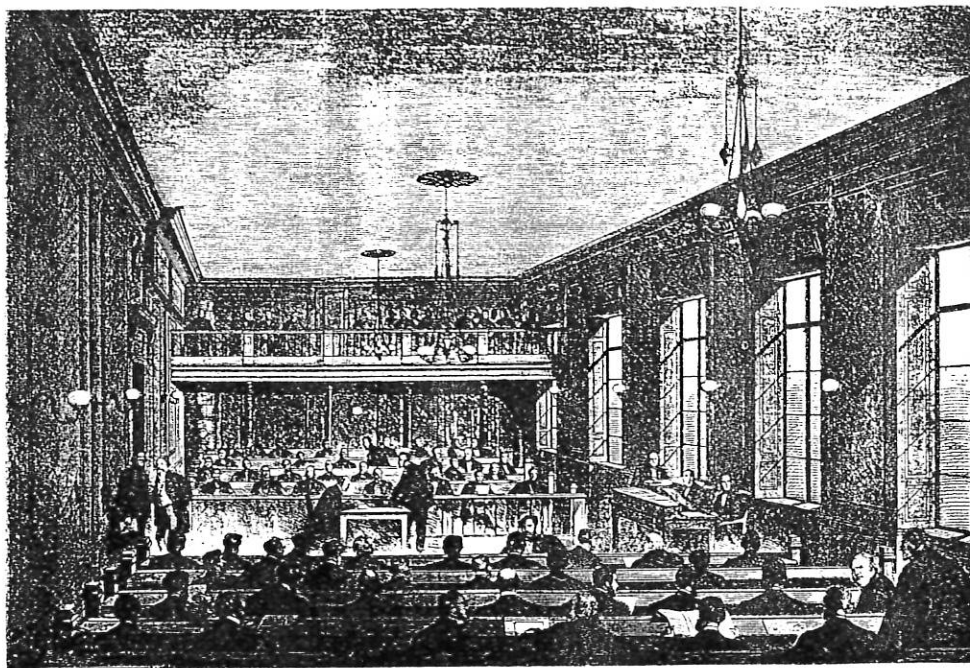
Boden
Överluleå
Forskar Förening

Nr 3

Årgång 12

Augusti 2003

Bondeståndets plenisal under sista ståndsriksdagen.

Ståndsriksdagen

Arboga möte år 1435 brukar betecknas som den första riksdagen. Vid riksdagen i Västerås 1527 var de tre stånden adel, borgare och bönder representerade. Biskopar och präster bildade ett eget stånd vid riksmötet 1544 i Västerås. Beteckningen riksdag användes första gången 1561. Fram till 1840/41 växlade makten mellan kungligt envælde och inflytande av de fyra stånden. År 1866 ersattes ståndsriksdagen av tvåkammarriksdagen.

Innehåll

- s.2 Föreningsinformation, Ordförande har ordet
- s.3 Från redaktionen, Återställare, Släktforska vidare, Studiecirklar, Fotoskivan, Öppet hus, Arkivens dag, Kulturhusens dag,
- s.4 Jordskatter och Näringstvång
- s.7 Hvad har händt, Historiän opa Pijtmähle
- s.8 Hembygdsdagarna, Pitepalt, Skvallerspalt
- s.9 Bytestidningar
- s.10 Petrus Erici Rockstadius
- s.13 Om häxeri m.m. ur Sveriges Rikes lag
- s.14 Nya medlemmar, Adressändringar, Förbundsbonus, Rättelse, Bokhyllan, Till salu
- s.15 Jag söker rötter, Besöksstatistik, Grattis, Annons, Historia, Tack

Styrelse och övriga funktionärer för Boden Överluleå ForskarFörening

*medlem i Sveriges Släktforskarförbund

Föreningens adress: c/o Elming, Glimmervägen 17, 961 46 BODEN

Postgiro: 157 58 - 6 Bankkontonr: 9960 420015 7586

Tel till forskarrummet i Råbäcksgården: 0921 - 504 13, e-post: boff.boden@spray.se

Ordförande	Björn Fredriksson	Nipvägen 18	961 44	Boden	tel 0921 - 653 15
		e-post: bjorn.fredriksson@egonet.se			
V.ordförande	Arnold Lagerfjärd	Trollsländevägen 9	961 68	Boden	tel 0921 - 137 50
Sekreterare	Stina Elming	Glimmervägen 17	961 46	Boden	tel 0921 - 653 88
Kassör	Barbro Lampinen	Unbyn 290	961 93	Boden	tel 0921 - 48 00 21
		e-post: barbro.lampinen@telia.com			
Ledamot	Ewa Sandberg	Kålrotsvägen 11	961 47	Boden	tel 0921 - 722 74
Styrelsesuppleanter	Kerstin Johansson	Ringvägen 5 B	961 35	Boden	tel 0921 - 176 62
	Hagar Nordlund	Sturegatan 7	961 73	Boden	tel 0921 - 152 64
Valberedning	Kristina Öhman	Kyrkgatan 33 1 tr	961 75	Boden	tel 0921 - 159 79
	Inger Enberg	Unbyn 291	961 93	Boden	tel 0921 - 48 00 95
	Kalle Brandin	Gränsvägen 14	961 37	Boden	tel 0921 - 108 06
Revisorer	Carl-Lennart Persson	Karetvägen 24	961 42	Boden	tel 0921 - 533 33
	Sixten Sandberg	Österby 950	961 95	Boden	tel 0928 - 401 32
Revisorsuppleanter	Catharina Källström	Tegelbruksgatan 13	961 73	Boden	tel 0921 - 173 38
	Rickard Pahlsson	Kungsgatan 17	961 61	Boden	tel 0921 - 158 83
Redaktion för medlemsbladet:					
Ansvarig utgivare	Ewa Sandberg	Kålrotsvägen 11	961 47	Boden	tel 0921 - 722 74
		e-post: ewa.sandberg@spray.se			
	Eila Fredriksson	Nipvägen 18	961 44	Boden	tel 0921 - 653 15
		e-post: eila.fredriksson@egonet.se			
Bildansvarig	Kristina Öhman	Kyrkgatan 33 1 tr	961 75	Boden	tel 0921 - 159 79
Kontakt i datafrågor	Gunnar Glaas	Kungsgatan 38	961 64	Boden	
		e-post: gunnar.glaas@telia.com			

MEDLEMSAVGIFT, KODKORT och NYCKEL

Medlemsavgiften för år 2003 är 100 kronor. Kodkort till ytterdörren och nyckel till kammaren finns att köpa i Råbäcksgården. Kodkort kostar 50 kronor och nyckel 90 kronor. För att köpa dessa fordras att du är medlem i föreningen. Kortet ger tillträde till lokalerna från kl 07.00 till kl 21.00 alla dagar i veckan. Nyckeln ger tillträde till kammaren där vi förvarar våra samlingar.

Ta kontakt med någon i styrelsen om du är intresserad.

ADRESSÄNDRING

Om du ändrat adress, var vänlig meddela föreningen din nya. Vi får inte adressändringar från något register.

PLANERAD UTGIVNING

Boden-ANAN planeras komma ut:
vecka 45 - manusstopp 19 oktober 2003
vecka 8 - manusstopp 1 februari 2004

Ordförande har ordet

I sommar har vår förening, såväl som alla andra föreningar, fått sex fina gåvor för släktforskare, av Sveriges Släktforskarförbund. Gemensamt skall vi på bästa sätt bestämma hur vi skall göra med dessa gåvor.

Även i år har vi fått en studentuppsats. Den handlar om engelska kanalen, och då främst kanaltekniken med skiss.

I hyllan i forskarsalen finns två proppfulla pärmor med dödsannonser med alfabetiskt register som Eila Fredriksson på ett förnämligt sätt iordningställt. Passa på att studera dessa! Svaret på din forskning finns kanske där.

Eivon Renberg lämnade en CD-skiva till mig, och sade på sitt lågmälda sätt: -Den här får ni och ni får göra vad ni vill med den! Vad var det vi fick då? Jo, Eivon har ensam renskrivit dödböckerna för Överluleå 1831 - 1930. Tänk, 100 år ensam. Föreningens varma tack Eivon.

Som ni kanske har märkt, så är det ett tag sedan vi hade någon AGA-anställd i Råbäcksgården. Det betyder bl.a. att vi måste sköta städningen själva. Det är fullt tillåtet för var och en av oss medlemmar, att ta fram dammsugaren och vaskhinken ur städsåp i farstun och städa.

I år genomför vi i BOFF:s regi en linbaneres. Inför nästa års riksstämma, som då är i Östersund, skall vi prova att ordna en gemensam resa dit med övriga föreningar i Norrbottens län. Intresse för detta finns hos föreningsledarna. Hur intresset är bland medlemmarna, skall vi kolla under hösten. Självklart så kostar resa, mat och övernattningar pengar. Målet är ju att minimera dessa kostnader för den enskilde, utan att göra avkall på bekvämligheten.

Hoppas att ni haft en bra sommar och så hälsar jag er varmt välkommen till Kulturhusens dag den 7 september och Arkivens dag den 8 november.

Björnvrål

från redaktionen

I förra numret av Boden-ANAN presenterade vi en ättlingslinje från Gabriel Månsson. Vi beklagar att vi missade att berätta att forskningen utförts av Arnold Lagertjärd. Att just Gabriel Månsson valdes som anfar beror på att han var invandrare i Norrbotten, en soldatson från Gillberga i Närke som bosatte sig i Alträsk och arbetade som kolare under Selets bruk.

Återställare

Om intresse föreligger drar vi igång en ny omgång återställare i höst.

Återställaren är till för Dig som kommit av Dig med forskningen. Har Du kört fast? Tycker Du att Du glömt bort hur man går tillväga? Har Du kommit till nya frågeställningar? osv. osv. Då är troligen det här något för Dig. Återställaren är tre gånger tre lektionstimmar, onsdagkvällar 18.30 – 21.00.

Du anmäler Dig till Eila och Björn (0921 – 65 315) eller Ewa (0921 – 72 274).

Släktforska vidare – före 1682

Vi planerar att starta en vidareutbildningskurs för erfarna släktforskare i höst; fem studietillfällen varav två arkivbesök på dagtid. Preliminär tid – onsdagkvällar. Max 8 deltagare.

För mer information ring 0921 – 65 445 Berthill Munkestam. Anmälan görs till Björn Fredriksson tel 0921 – 65 315.

Studiecirklar

Även i höst kommer studiecirklar att hållas i Råbäcksgården. Det gör att stora forskarsalen preliminärt är upptagen måndag, tisdag och onsdag kväll samt onsdag eftermiddag. På anslagstavlor i lokalen kommer tider att anslås så snart det är bestämt när cirk-larna startar. Där anslås även andra inbokade tider som studiebesök mm.

Gör till en vana att kontrollera anslagstavlan.

Fotoskivan

Väntar Du på att få köpa fotoskivan från byafotograferingen den 6 juni 2000? Tyvärr kan vi ännu inte börja sälja eftersom det fortfarande saknas godkännandeunderskrifter från en del bya(ålder)män och fotografer. Kontrollera att din egen byarepresentant skrivit på — om inte, stöt på att han/hon gör det.

I samband med **Skördefesten**

har **BODEN ÖVERLULEÅ
FORSKARFÖRENING**

ÖPPET HUS

i **Råbäcksgården**

och

Loppmarknadsstånd utanför

Ur skördefestens program:

Fredag 22 augusti 11.00 - 13.00
kl 12.00 inviger vår nye landshövding
skördefesten

Lördag 23 augusti 11.00 - 16.00

kl 12.00 talar jordbruksministern
kl 13.00 talar Ronny Eriksson

Söndag 24 augusti 11.00 - 16.00

kl 12.00 talar Eva Hedqvist Petersen

Arkivens dag

lördag 8 november

Utöver det vanliga programmet kommer i år invigningen av Försvarsmaktens regionarkiv i Norrbotten att äga rum. Arkivet är placerat på Ing3:s kasernområde där även resten av aktiviteterna vid Arkivens dag hålls — på fem olika ställen.

Arkivens dags aktiviteter presenteras närmare i nästa nummer av Boden-ANAN.

Kulturhusens dag

söndag 7 september kl 11.00-16.00

I år handlar kulturhusens dag om "Idrottens miljöer". Boden Överluleå ForskarFörening anordnar här i Boden i samarbete med kommunen och berörda idrottsorganisationer bussresa med visningar.

Gratis buss avgår kl 11.00 från kommunhuset, Kyrkgatan (OBS! en buss — "först till kvarn...") för besök hos Vittjärvs IF, Pagla SM-stadion, Winternet (med gratis fika), Björknäsullen BBK och slutligen golfbanan i Sävast där tävling till förmån för Barn-cancerfonden pågår. Bussen återgår därifrån.

Jordskatter och Naringstväng

Vid början av 1800-talet var Sverige fortfarande vad det av ålder varit, ett bondeland. Av dess omkring 2,3 miljoner invånare — då Finland och de tyska områdena frånräknas — bodde inte fullt tio procent i städer, vilkas karaktär för övrigt ofta nog skilde sig föga från den omgivande landsbygdens. Även städerna hade sin jord, och deras borgerskap idkade jordbruk och boskapsskötsel som huvud- eller binäring. De flesta städer var små. Utom Stockholm var det endast Göteborg och Karlskrona, som kunde ståta med folkmängdssiffror på över 10'000. En stad som Malmö räknade ännu inte fullt 4'000 invånare.

Till de tio procenten stadsinvånare kom omkring två procent bergsmän och andra idkare av bergsbruk och därtill knutna industrier. Återstoden, omkring 88 procent, levde på landet och av jorden: jorddrottare, possessionärer, hemmansägare, arrendatorer, torpare och torpbrukande soldater, backstugusittare och tjänstehjon.

Det var då en naturlig sak, att staten för täckande av sina behov i första hand var hänvisad till de alster jorden gav. Statens ordinarie inkomster utgjordes av grundskatter, vilka hemmanen årligen erlade medelst en gång för alla bestämda kvanta av sin produktion. På liknande sätt var försvarskraften garanterad. Genom indelningsverket från Carl XI:s tid var det ålagt jordägarna att uppställa och underhålla ett visst antal soldater. Men inte all jord var tyngd av grundskatter och

indelningsverk. Frälsejorden gick helt eller delvis fri. Och denna juridiska skiljelinje mellan frälsejord och skattejord hade i samhällslivet sin motsvarighet av en inte mindre skarp linje mellan de personer, som innehade de olika jordnaturerna: mellan privilegierade och oprivilegierade, adel och ofrälse.

I jordeböckerna stod upptaget vad varje hemman hade att erlægga till staten i grundskatt eller "ränta". Skatten var uttryckt i olika naturapersedlar: spannmål, hö, halm, lin, humle, smör, kött mm, även dagsverken, i bergslagen järn. En stor del därav var indelt, dvs anslagen till särskilda ändamål, främst till löner åt tjänstemän. Skattebonden hade då att leverera sin spannmål direkt till löntagaren antingen i dennes bostad eller på den plats, högst sex mil avlägsen, till vilken han ställde forsedel.

Givetvis orsakade detta system åtskilliga tvister mellan skattedragare och löntagare. Bönderna beklagade sig över prejerier från ämbetsmännens sida. Då ofta såväl skattebonden som löntagaren hade intresse av att spannmålen löstes med pengar, var hotet om långväga forsling ett betydelsefullt argument vid prisets bestämmande. En skånsk bonderiksdagsman berättade 1815: "En socken är anslagen till akademien i Lund med 32 tunnor spannmål. Dessa 32 tunnor äro reparterade på sex särskilda löntagare. Alla dessa anse sig berättigade att var för sig utfärda forsedel på sex mils transport. Dvs om icke socknen betalar en var av dem, vad han

vill ha, merendels efter olika pris, får socknen anvisning på sex särskilda ställen eller 36 mil." Leveransen skulle ske mellan den 11 och 25 febr, "då vägarne i Skåne äro bottenlösa".

Ännu mer var dagsverksskyldigheten ägnad att framkalla osämja mellan räntegivare och räntetagare. Den boställsinnehavaren, åt vilka dagsverken var anslagna, frestades lätt att betrakta de dagsverksskyldiga hemmansägarna som tjänstehjon, ställda under hans husbondsvälde.

Den spannmål, skattebönderna hade att leverera direkt till staten, uppbars i särskilda kronomagasin, från vilka den sedan antingen forslades till kronobagerier och hovstall för att av hovet och dess hästar förtäras eller till garnisonerna eller försålles på auktioner. Spannmålsdirektionen, som hade hand om denna uppboord, skulle också sörja för att spannmål förvarades från de goda åren till de dåliga. Böndernas klagomål i avseende på kronouppboorden gick främst ut på godtyckligheten vid bestämmande av platsen för leveransen. Man fick långtifrån alltid leverera till närmaste kronomagasin. Det gällde också att noga passa fatalietiden. Kom man en dag för sent, kunde det hända, även om man färdats många mil, att man fick återvända med sina spannmålslass.

För bonden hade det givetvis varit vida förmånligare att få betala en bestämd penningssumma i skatt. Han hade då kunnat avyttra sin spannmål där det föll honom bekvämast eller där det bjöds honom fördelaktigaste pris. Bondeståndet hade också gjort många framstötter för att få till stånd en penningfixering, men det hade varje gång strandat på löntagarnas vägran att få sitt underhåll i en oviss penning.

Vid 1800-talets början hade bönderna dock erhållit en ganska vidsträckt rätt att lösa sin skatt efter markegång, dvs efter det uppskattade marknadsvärdet hos de olika persedlarna. Markegångstaxorna uppgjordes av deputerade, vilka bland räntetagare och räntegivare var lika representerade. Fastställelsen tillkom emellertid ett centralt ämbetsverk, kommerskollegium, och bönderna menade, att detta alltför mycket rättade sig efter de högre priserna i huvudstaden. Kronofogdarna, som själva hade räntor anslagna som löner, var också högeligen misstrodda som uppgiftslämnare vid markegångssättningen.

Som extra skyldighet vid sidan om skattegivningen tillkom skjutsningen. På en tid, då ännu inga järnvägar fanns, ålåg det skatteallmogen att sörja för de resandes fortkomst. För detta ändamål var en organisation upprättad, vars centra utgjordes av gästgivaregårdarna. Innehavaren av ett gästgivarehemman hade inte enbart att bereda de vägfarande härbärge och kost utan även att ansvara för att hästskjutsar i tillräckligt antal stod till deras förfogande. För det sistnämnda ändamålet var emellertid även övriga skattebönder skyldiga att hjälpa honom.

Det ålåg nämligen dessa att prestera håll- och reservskjuts. I allmänhet var de bönder, som bodde mera avlägset från gästgivargården, skyldiga att utgöra håll, dvs att på regelbundet återkommande tider, t.ex. var fjortonde dag, ligga med två hästar vid gästgivargården eller vid särskilda hållstugor för att passa resande. De närmare liggande hemmanen var då anslagna till reserv och skyldiga att alltid, då gästgivaren lät buda, ställa karl och hästar till förfogande till skjutsningen.

För skjutsarna erhöles en lega av tolv skillingar per mil. Då skjutsbonden mången gång först hade att färdas lång väg till gästgivargården eller ock kunde ligga utan ersättning vid hållet, då trafiken var ringa, utgjorde den fastställda skjutslegan helt säkert en minimal ersättning för besväret.

I bonderiksdagsmännens memorial skildras skjutsbesväret som lika fördärligt för jordbrukets skötsel och skjutsböndernas moral. Mitt i brådaste skördetid, då kanske regn hotade, tvangs bonden på hållkarlens bud att spanna från hølasset för att infinna sig vid gästgivargården och skjutsa en resande. "Torde hända, att denne resande icke av andra angelägenheter än sitt höga nöje att förlusta sig bland vänner och vederlikar, eller att bese sina egendomar, som av intet tvång veta ... " På gästgivargårdarna och i hållstugorna vande skjutsbossarna sig vid brännvinsupande, kortspel, svärjande och liderlighet. Hästarna for också illa, då de resande gärna själva hanterade piskan och tömmen. Inte minst inträffade detta vid truppförflyttningar, då officerarna gärna ville pröva hur snabbt sådana kunde utföras.

Hemmanens försvarsskyldighet uttogs genom rustning och rotering, reglerade i knektekontrakt, som på Carl XI:s tid ingåtts mellan kronan och bondemenigheterna. Infanteriet uppställdes genom den allmänna roteringen, även kallad det allmänna knektehållet. Hemmanen var uppdelade i rotar, vilka vardera uppställde en soldat. Det ålåg roten att lega soldaten samt att hålla honom med torp och lön. Hörde mer än ett hemman till roten, skilde man mellan stamroten, som lejde karlen och bestod torpet, och hjälproten, som hade att bistå stamroten med olika prestationer. På samma sätt rekryterades flottans manskap genom båtmanshållet, förlagt framför allt till Blekinge och de norrländska kustprovinserna.

Rusthållen höll soldater och hästar för rytteriet. Då rustningen medförde drygare kostnader än roteringen, fick rusthållarna ersättning genom befrielse från grundskatterna. Stundom var dessutom grundskatterna från ett hemman anslagna till understöd åt ett rusthåll: augmentsräntor.

Krigsmaktens befäls personer underhöles genom kronoboställen och dit anslagna hemmansräntor.

I krigstid utkrävdes givetvis ökade prestationer för

försvaret. Utom de ordinarie soldaterna kunde hemmanen då åläggas att uppställa fördubblingsmanskap, "vargeringskarlar", med vilka nya enheter bildades. Under 1808-1809 års krig trädde denna vargering i funktion, men dessutom gjorde man då ett försök att tillämpa den allmänna värnpliktens idé. En del av den vapenföra befolkningen i åldrarna 19 till 25 år uppbyggades till lantvärn. Detta uppbud skulle ske oberoende av stånd och drabba frälset lika med skatteallmogen. En del av adelns arrendatorer och drängar var verkliga och studerande och därmed i regel adelns egna personer var däremot även här frikallade.

I motsats till skattejorden var frälsejorden mestadels fri från skatter och besvär. Det fanns dock även inom frälset olika graderingar. Friast stod det "ypperliga frälset", säterierna, som beboddes och brukades av adelsherrarna själva — denna jord var fri från alla utlagor. Befriade från det mesta av grundskatterna var även "rå- och rörshemmanen" (i Skåne kallade insocknes hemman), dvs de gårdar, som stod i nära förbindelse med adelsmannens huvudgård. Det "allmänna frälset" (i Skåne utsocknes hemman), jord, som arrenderades och brukades av frälsebönder, var liksom skattejorden roterad och erlade i fråga om grundskatter ungefär hälften mot skatte. Det säger sig självt, att vad frälsebönderna undslapp att erlagga till staten, tog frälseherren i stället. Vad rätten att inneha frälsejord beträffade, var säterierna före 1809 förbehållna adeln och kunde då inte utan särskilt tillstånd övergå i ofrälse personers händer. Allmänt frälse kunde däremot sedan 1789 förvärfvas av vem som helst och behöll även i en bondes händer sin frälse natur.

Adelns skattefrihet var ju från början ett vederlag för dess rusttjänst. Men denna utkrävdes inte längre. "Adelsfanan", vars officerare ännu disponerade sina boställen, existerade inte mer i sinnevärlden. I stället betalade adeln en avgift, "rusttjänstbevillningen", för sin skattefrihet.

Vid sidan av dessa ordinarie skatter förekom tillfälliga sådana. Vad som inte täcktes på annat sätt fick riksdagen tillskjuta som bevillning. Detta var "svenska folkets urgamla rätt att sig själv beskatta". Riksdagen ägde att både bestämma bevillingens belopp och dess fördelning. I den mån den lades på jorden, plögade allmänt frälse bidra med hälften mot skatte. Vid 1800 års riksdag beslöts emellertid, att en del av bevillingen skulle utgå efter förmögenhet och således även drabba frälset, tom rå- och rörshemman och säterier.

Tidens näringspolitiska system byggde på grundsatsen om arbetsfördelningen som förutsättning för framåtskridandet. Var och en skulle sköta sin syssla, allmogen hålla sig till sitt jordbruk och sin boskapsskötsel, handel och hantverk förbehållas städerna. Affärer och verkstäder var i princip bannlysta från landsbygden, vars

befolkning för att få hantverksalster och "köpmannavaror" var hänvisad till städerna. Grundsatsen led dock i tillämpningen av åtskilliga inskränkningar.

Allmogen brukade tillbringa sin lediga tid med handslöjd och det var därvid tillåtet att avsätta alstren åt främmande. Dock fick ingen resa på landsbygden för att uppköpa sådana varor, ej heller fick bönderna leverera till återförsäljare. Men den ene bonden fick sälja till den andre vad denne själv behövde och han fick även på stadens torg och vid dess hamnar försälja sina produkter. Det var därvid nätt och jämnt tillåtet för den stadsresande att medta och försälja varor även åt sin granne. Blott invånarna i Borås och kringliggande sju härad fick som "skålvästgötar" dvs gårdfarihandlande, fara land och rike omkring och bjuda ut de i dessa trakter av allmogen tillverkade produkter.

Sedan Gustav III:s tid var spannmåls- och potatis-handeln fri. Vem som helst hade rätt att färdas omkring och uppköpa spannmål och potatis och även avyttra den var som helst. För viktualievaror gällde däremot ännu landsköpsförbudet. Den bonde, som ville sälja smör, ägg, kött eller grönsaker fick infinna sig på torget i staden. Inga uppköpare fick komma till byarna. Endast handeln med hästar var liksom spannmålshandeln överallt fri.

Några bybutiker fick inte förekomma. Den som behövde sill och salt och andra köpmannavaror fick resa till staden, även om vägen dit var lång. Endast i Bergslagen hade bruksägarna större frihet att uppköpa och åt sitt folk tillhandahålla behovsartiklar.

Det yrkesmässiga hantverket hade inte heller helt kunnat förbjudas på landsbygden. Byskräddare och skomakare hade alltid varit tillåtna, och till dem hade under 1700-talet lagts murare och glasmästare. Det var också tillåtet att på landsbygden anlägga fabriker för tillverkning av kläden och ylletyger. Kvarnrörelse och brädsågning bedrevs efter särskilt erhållna privilegier.

Trots allt förekom en inte obetydlig handel på Sveriges landsbygd. Dels kringgicks landsköpsförbudet, dels var gränserna svävande för böndernas gamla rätt att till varandra försälja sina produkter. Flerstädes hade därur en reguljär handel utvecklats. Blekingebönderna lastade årligen skutor med trävaror för att i Sydskåne tillbyta sig spannmål, och motsvarigheter därtill förekom på många håll. Därvid var man emellertid utsatt för landshövdingarnas trakasserier. Landshövdingarnas förordningsrätt var vidsträckt och alltid en nagel i ögat på allmogen. Helt plötsligt kunde en landshövding förbjuda länets invånare att i affärsärenden färdas utom dess gränser.

ur "Bonderiksdagsmän i frihetskamp"
av Sven Swensson, utg. 1946

Korta notiser ur: **Hvad har händt** Veckoblad för Luleå stad

1857 18 april

Något anmärkningsvärt som förtjänar att omnämnas är att Stadens ena Barnmorska, Änkefru Brita Lindström född i Luleå stad 1777 belönad med patriotiska sällskapets medalj, har tjänstgjort omkring 46 år och under den tiden tills dato förlöst 1 180 mödrar, därigenom följaktligen minst lika många små späda telningar skådat dagens ljus. Gumman 80 år gammal, förrättar ännu sitt kall lika troget som förr och delar sin milda omvårdnad mellan den sjuke och de små. Ryktet för-mäler, att hon förlöst tredje ledets mödrar och därför kallas hon även allmänt för Mormor – Männe den lön hon af Staden åtnjuter, är tillräcklig till en knapp bärgning under dessa hårda tider, Vi hoppas, att man icke skall lämna henne på ålderdomen åt armodet, utan att man skall belöna hennes mångåriga möda, såsom den hon väl förtjänar

1857 1 augusti

Som min man Sjömannen Nils Petter Rensfelt härifrån avseglade 1849 till England och under den tiden icke låtit avhöra sig förr än den 15 Maj sistl. År, då han medelst Skrivelse från Liverpool gav sig tillkänna att han om hösten samma år ämnade hemkomma. Ehuru det nu är ett år sedan jag förväntat hans hemkomst och jag svävar i en ovisshet om han lever; får jag i följd därav på detta sätt uppmana honom att giva sig tillkänna samt enligt löftet med det första hemkomma till mig och barn som är i knappa omständigheter. Luleå den 1 aug. 1857 Karin Rensfelt

1858 1 maj

Fredagen den 25 maj inträffade den olyckshändelsen att gästgivaren i Bredåker Aron Johansson, under färd- en från staden till hemmet, vid det han ville mana på sin häst, träffades under bröstet av hennes slag bakut och ögonblickligen avled.

Historiän opa Pijtmähle

"Fröken! No vahl I få fråg vo häina jär, som legg opa än tallrek, å jär rött, å ha än litar råmp?"

"De` ä ju ett päron".

"Jasså! Ja no ha I hort tåhlas om päron, män i ha åller sitt nage!"

En mycket fräknig frågade: "Toilette pins! Wo jär hä?"

"Ja män gulle dä, förstår du et hä?"

"Nää, seg e du då, som jär så sluug".

"Jaa, jåå - hä jär bra för fräkenära!"

"Budget" - "Wo jär hä för än jait? Åtminstone no jär a då doir, för ållomstass där e står om a, så järe fråga om mutje päninga".

1859 12 mars

Förre Kateketen Olof Holmbom som i mer än 30 år meddelat undervisning åt allmogens barn, huvudsakligen inom Jokkmokk och Gällivare lappmarker, men vid numera uppnådd 65 års ålder saknar hälsa och krafter att med utövningen av denna befattning fort-fara, har fått sig tillagd en årlig pension av 50 riksdaler, att, från och med innevarande år, utgå av lappmarks ecklesiastikverks fond

1859 23 juli

Krono-länsman Oskar Söderqvist från Över-Luleå har avvikit från orten, efterlämnande en skuld av 7.580 riksdaler utav honom uppburna allmänna medel för-utom betydligare skulder till enskilda personer

1859 13 augusti

Kungl Svea Hovrätt har fastställt Över-Luleå Häradsrätts utslag, varigenom pigan Greta Johanna Jakobsdotter från Unbyn blivit dömd att för tjuvnad och mordbrand mista livet genom halshugning

1861 25 maj

Enligt ingången underrättelse har sjökaptenen Frans Roosberg hemma från Råneå, den 8 sistlidne april i Rio Janeiro avlidit i Gula febern, 30 år gammal.

Ein dell

En gubbe infann sig en dag hos en inom socknen mycket aktad man, till vilken folk brukade vända sig för att få "goda råd" i livets olika skiften.

Gubben såg mycket mystisk och blid ut, vilket för-anledde "rådgivaren" att fråga:

"Vad har du nu på hjärtat, då du ser så belåten ut?"

"Jåå, I jär uut å sko läit mä än hustru, å nö tänkt I få mä e gott råd jena".

"Ja, det enda råd jag kan giva är att du ser dig väl för, så att du ej råkar i elände".

Jåå, no sko I akt mä för hä!"

Någon tid därefter kom gubben tillbaka, med en mycket bekymrad uppsyn, varvid följande samtal ut-spann sig:

"Men huru är det nu fatt? Du ser nog bekymrad ut".

"Jaa, nö jär I djift, å nö ha e vorte sju hussbönder nest mä. Tjälunga hadd fäm påjk, å döm vele kommandär nagruit sjölv åkså".

"Jo, du tycks ha ställt det bra för dig, och sett dig väl för!"

"Jaa, hä djäll et hä nö, hä jär djåort nö, å går et djära delbåka, män nö vell I häfva e godt råd: hväm jär e som sko komändär?"

"Ja, är du nå'nting om karl, så tar du tömmarna i egen hand, och säger ifrån".

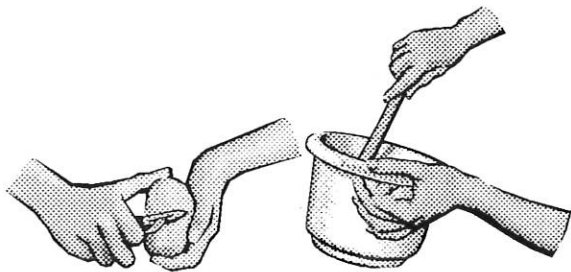
Gubben, bävande: "Jaa, han som hä torddäs!"

Ur "Historier opa Pitmähle, utgiven av Pitebygdens ABF

Hembyggsdagarna 2003

Lördag – söndag 26/27 juli genomfördes hembyggsdagar kombinerat med årets upplaga av Konst i det gröna på Kulturhusområdet. Då hade Boden Överluleå ForskarFörening öppet hus i Råbäcksgården och loppisstånd utanför. Ett tiotal föreningsmedlemmar ställde upp och visade lokalen, berättade om släktforskning, sålde böcker mm. och sist men inte minst sålde loppisfynd. Vädret bjöd mestadels på stekande sol men det kom faktiskt även någon liten regnskur. Det s.k. partytält som finns i föreningens ägo ställdes upp efter första regnskuren och visade sig vara bra skydd från både regndroppar och det gassande solskenet. Antalet besökare var färre än vanligt men trots det sålde vi loppismaterial för cirka 3'000 kr.

Det kvarvarande loppismaterialet tillsammans med sånt som kommer in före skördefesten 22-24 augusti kommer då att bjudas ut på våra loppisbord. Fyll gärna på med sådant som Du inte längre har användning för. Som vanligt har vi behov av villig arbetskraft, speciellt eftersom Sveriges Släktforskarförbunds riksstämma äger rum samtidigt så att bl.a. ordföranden är upptagen med annat arbete för föreningens räkning.

Recept på äkta Pitepalt

10 nevafoil å kornmjöl. En liten pila greut å vatn. Nager kåoke-päro å leka manga råreve å nalta sållt. Hack na fläsk öte inkråme. Råid däigen lagom tjäck. Tröck ihop fläske så hä vaal som en liten moil. Kle moiln vä nalta däig så hä vaal som en större moil. Hev döm nede en groit vä kåoke-vatn å nalta sållt. Lett döm stå å kåok en teim.

It ve andakt!

- Vet du hur man ska bli av med en pitebo?
- Nej, det är väl omöjligt.
- Inte är det det. Kasta en palt på svagisen.

SKVALLERSPALTEN

Mikrokort: Nederluleå E:1 9/10

Dessa som för hvarjehanda grofwa lustar och missgärningar blifwit, efter Lag och Kongl.förordningar wederbörligen straffade.

År 1777

- Novembris den 23 undergick qwinspersonen Anna Greta från Anträs, efter 30 Par (islitande), för lönskaläge och sitt barns läggande å lön, hemlig skrift och aflösning.

- Novembris den 30, undergick soldaten Eric Brändholm hemlig skrift och aflösning för lönskaläge.

År 1778

- Martii den 8, undergick drängen Nils Larsson i Säfwastbyn hemlig skrift och aflösning.

- Octobris den 18 absolverades under hemlig skrift qwinspersonen Maria Olofsdotter ifrån Bredåker, qwinspersonen Anna Pärsdotter ifrån Sunnerbyn och lapp-pigan Anna Matthiasdotter, alla för lönskaläge.

- den 25 i samma månad undergick för lika brott drängen Nils Nilsson ifrån Sunnerbyn hemlig skrift och aflösning.

- Decembris den 22 undergick, efter begånget lönskaläge drängen Nils Jönsson ifrån Harads hemlig skrift och absolverades.

År 1779

- den 17 januari undergick pigan Brita Nilsson ifrån Måttsund, för lönskaläge, efter hemlig skriftermål aflösning i Sacristian.

- samma dag absolverades, för lika brott efter hemligt skriftermål, qwinspersonen Brita Lisa Jönsson ifrån Bergström i Gl.staden.

- samma dag undergick Isac Månsson ifrån Ersnäs för begånget lönskaläge hemlig skrift och aflösning.

- den 24 Januari undergick qwinsperson Magdalena Jönsson ifrån Sunnerbyn för begånget lönskaläge; ifrån Sunnerbyn; hemlig skrift och undfick aflösning.

- samma dag absolverades, efter hemligt skriftermål, för lika brott drängen Olof Jacobsson ifrån Unbyn.

- samma dag efter begånget lönskaläge undfick under hemligt skriftermål soldaten Jacob Brandtrör ifrån Unbyn aflösning.

- den 14 februari absolverades drängen Nils Mattheson efter hemligt skriftermål för lönskaläge.

- samma dag undergick qwinspersonen Brita Pärsdotter för lika brott hemligt skriftermål och absolverades.

Bytestidningar

I hyllan, i köket i Råbäcksgården, finns dessa tidningar. När du forskar, ge dig tid att titta i den tidning som är aktuell för ditt forskningsområde. Äldre exemplar finns i pärmar ovanför de nya.

AB	Anropet Släkthistoriskt Forum Södertälje-Probanden	Storstockholms Genealogiska Förening Sveriges Släktforskarförbund Södertälje Släktforskarförening
AC	Roten Slakten Släktfåran Tjocka Slakten Åtabak	Skelleftebygdens Släktforskarförening Södra Västerbottens Släktforskare Lyckselebygdens släktforskarförening Lappmarkens Släkt- och Bygdeförening Bygdeå Nysätra Släktforskarförening
BD	Kalix Forskarnytt Forskaren Medlemsblad Medlemsblad Ätt & Bygd	Kalixbygdens Forskarförening Kiruna Amatörforskarförening Gällivarebygdens Forskarförening Lulebygdens Forskarförening Pitebygdens Forskarförening
C	Geneologica Butuliensis Runslingan	Björklungebygdens Släktforskarförening Föreningen Släktforskare i Uppland
E	Diskulogen	DIS, för Datorhjälp i släktforskning
F	Rotposten Westbo-Mo-Rötter Släktposten	Jönköpingsbygdens Genealogiska Förening Westbo-Mo Forskarförening Nässjöbygdens Genealogiska Förening
G	KGF-Nytt	Kronobergs Genealogiska Förening
H	Våra Rötter	Tjust Släktforskarförening
M	AnGripen	Malmö Släktforskarförening
O	Disketten	DIS Väst Regionförening
P	Västgötogenealogen	Västgöta Genealogiska Förening
S	Släkt-Trädet VärmlandsAnor	Nordvärmlands Släktforskarförening Värmlands Släktforskarförening
W	An-siktet Dalfolk Genklang Tunarötter	Folkare Släktforskarförening Dalarnas Släkt-, Hembygd-, Emigrantforskning Ovansiljans Släktforskare Föreningen Släkt och Bygd i Borlänge
X	Gesticia Stamträdet	Gästriklands Genealogiska Förening Sällskapet Släktforskarna, Sandviken
Y	Bäfvernytt MGF-Nytt Ådalingen	Härnösands Släktforskare Midälva Genealogiska Förening Ådalens Släktforskarförening
Z	JLS-Nytt	Jämtlands läns Släktforskarförening
FIN	Sukutieto	Datorteknik för släktforskning
NOR	Genealogen	Norsk Slektshistorisk Forening

Anprästä

Petrus = **Christina**
Erici Rockstadius **Johansdotter Sidenia**
 f.1630 f.1632
 Rödsta Nyland
 Resele fs (Y) Sidensjö fs (Y)
 d.1691 d.1704
 Rånbyn Rånbyn
 Råne fs (BD) Råne fs (BD)
 Präst (Kyrkoherde) g.
 (Familj 1)

Magdalena = **Daniel**
Rockstadia **Edin**
 f.cirk-01-60 f.1650
 d.1734 Eden
 Åsele Junsele fs (Y)
 Åsele fs (Y) d.1708-11-26
 (Familj 2) Åsele
 Åsele fs (Y)
 Präst (Kyrkoherde)
 g.

Gertrud = **Sjul**
Edin **Granberg**
 d.före-...-04 Granbyn
 Åsele Sorsele fs (AC)
 Åsele fs (Y) d.1731-06-..
 (Familj 3) Arjeplogs fs (BD)
 Präst (Kyrkoherde)
 g.

Magdalena = **Erik**
Granberg **Wallinder**
 f.1731 f.1704
 (Familj 4) Junsele fs (Y)
 d.1731
 Arjeplogs fs (BD)
 Präst (Kyrkoherde)
 g.

Erik = **Malin**
Wallinder **Johansdotter**
 f.1735 f.1746-12-06
 d.1818-05-14 Hälla
 Yxsjö Åsele fs (Y)
 Åsele fs (Y) d.1791
 (Familj 5) Yxsjö
 Åsele fs (Y)
 g.

I nummer 1/2003 av Boden-ANAN berättade jag om hur råneprästen Petrus Erici Rockstadius vandrat in och ut ur mina anor. Att det var en tråkig förlust när det så småningom framkom att han inte var min ana berodde delvis på att han var en intressant person.

Nu finns det ju andra i föreningen som har anor till denne stridbare präst. Hur Andreas, son till föreningens vice ordförande Arnold Lagerfjärd är släkt med honom visas här intill genom utdrag ur Arnolds forskning.

Här nedan finns utdrag ur Härnösands stifts herdaminnen om Rockstadius och om hans trätobroder kyrkoherde Olof Hosselius i Nätra samt ett utdrag ur Nationalencyklopedin, om häxprocesser.

Ewa Sandberg

Petrus Erici Rockstadius

Härnösands herdaminnen:

Född på 1620-talet i Resele socken. Son av hemmansägaren Erik Andersson i Rösta. Modern var syster till kyrkoherden Hans Knutsson i Arnäs.

Petrus Rockstadius studerade i Uppsala i nov 1651. Efter sin prästvigning blef han först kompanipräst vid öfverste Thomas Jerfelts regemente och därefter kaplan i Resele 1656.

I januari 1662 köpte han af sin morbroders (ovan nämnda kyrkoherde) änka hemmanet Höfven. Vid superintendent P. Steuchii's visitation i församlingen 1663 uppgafs att någon lönetvist ägt rum mellan kaplanen och sockenborna, varför superintendenten påbjöd att Rockstadius skulle förväxlas till Nätra, "thet af honom med godt nöje och tacksägelse blef optaget". Han sålde följande år Höven.

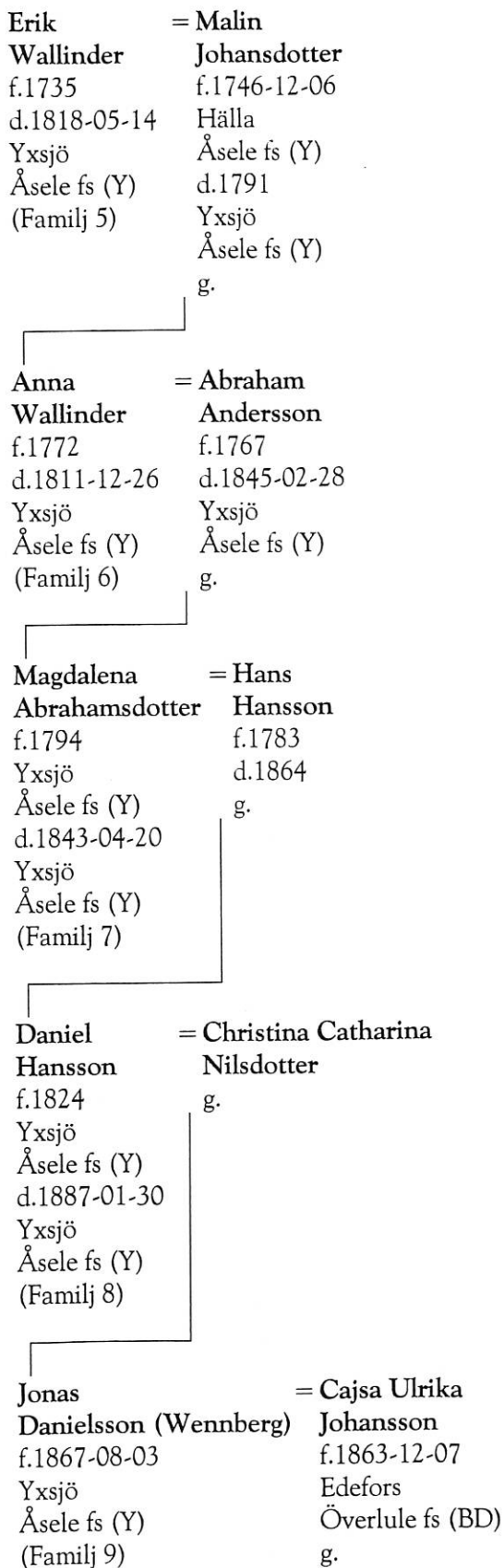
I Nätra låg han i ständiga konflikter med sin kyrkoherde Olof Hosselius.

Olof Hosselius:

".... Han är bland stiftets prästerskap en egendomlig företeelse genom sin snarstuckenhet och sitt obehärskade temperament, liksom han icke torde kunna frikännas från beskyllningen för snålhet, oginhet och rättshaver. ...Han stod sålunda ofta på spänd fot med sina församlingsbor, sina kappelaner och grannar.

... Såsom ett exempel på Hosselii förhållande till sina kappelaner må anföras det klagomål som kappelanen P. Rockstadius år 1672 framförde på tinget:

Under det Rockstadius bevistade prästmötet i Härnösand hade kyrkoherde Hosselius uppträtt i klockarestugan och beskyllt honom göra liten eller ingen tjänst, att han var borta i fiske och på sitt hemmen i Sidensjö, men bar flitigt upp sin kappelanstull, och hvad herr

Peters levne och umgängelse vidkom hade kyrkoherden sagt, att när han icke är i predikstolen, så kan ingen rätta sig efter honom och hans tal, antingen det är allvar eller ej och alltid far han med glis, narr- och gäckeri.

Superintendenten reste själv att undersöka saken och som kyrkoherdens klagan befanns vara af intet värde, förmanade han dem till frid och endräkt.

På själfva pingstdagen kom det till ett störande upp-trädande i kyrkan där både kyrkoherde och kaplan stodo och sjungo. Pastor begynte sjunga psalmen "Nu begå wij then hugnelige tijd" efter samma ton (melodi) som "nu ähr kommen vår Påskafröjd". Sedan han sjungit första versen, började Rockstadius den andra, men anslog den rätta tonen som psalmen egentligen tillhör. Häröfver blef pastor så förifrad, att han slängde till Rockstadius med sin psalmbok, ryckte herr Peters bok ur hans händer och kallade honom belghund och hotade att slå honom på munnen, hvaraf alstrades missljud och förargelse i kyrkan. Tillika klagade Rockstadius att kyrkoherden sökt att mot hans hustru utsprida rykte om trolldomssaker och sålunda traktade efter hennes lif"

Häxprocesser (ur Nationalencyklopedin)

....
De brott häxorna anklagades för hade uppstått ur en sammansmältning av två tidigare helt olika förbrytelser: å ena sidan magisk skadegörelse, å den andra sidan kätterier eller gudsförnekelse. Den förmåga att med magiska, icke-fysiska medel skada andra som sedan äldsta tid tillskrivits vissa människor började mot medeltidens slut tolkas som ett tecken på att de genom sitt samröre med djävulen förvärvat övernaturlig kraft. En sådan djävulsförbindelse, pactum, betecknades i den kanoniska och senare också i den världsliga juridiska doktrinen som ett brott direkt mot Guds majestät (*crimen laesae Divinae Maiestatis*). Detta bidrog till att mobilisera de centrala myndigheterna både inom kyrkan och staten. De enkla konflikter om skadegörelse på mänskliga och fä som tidigare hade utspelat sig på lokal nivå kom genom denna omtolkning att framstå som ett hot mot hela den kristna världsordningen. Uppfattningen att häxorna samlades till hemliga möten med den onde, formliga djävulsmässor eller häxsabbater, ledde till att man i förhören, där tortyr ofta förekom, efterfrågade de misstänkta med brottslingar. På detta sätt fick förföljelserna på några håll ett epidemiskt förlopp med hundratals misstänkta och avrättade.

I Sverige fanns bestämmelser mot förgörning redan under medeltiden. I Magnus Erikssons landslag från mitten av 1300-talet är dödsstraff påbjudet i vissa fall. Säkert har således människor avrättats för trolldom i senmedeltidens och reformationstidens Sverige. Men det har varit enstaka fall. ... Under 1500-talets senare del börjar det förekomma trolldomsprocesser där förgörningen inte längre står i för-

Jonas
Danielsson (Wennberg)
f.1867-08-03
Yxsjö
Åsele fs (Y)
(Familj 9)

= Cajsa Ulrika
Johansson
f.1863-12-07
Edefors
Överlule fs (BD)
g.

Johan Alstrid
Wiklund
f.1906-06-11
Jokkmokks fs (BD)
d.1969-08-14
Jokkmokk
Jokkmokks fs (BD)
(Familj 10)

= Elsa Albertina
Hultman
f.1911-07-25
Gällivare fs (BD)
d.1986-06-08
Jokkmokk
Jokkmokks fs (BD)
g.1935-10-04

Inga-Britt
Wiklund
f.1934-10-..
Jokkmokks fs (BD)
(Familj 11)

= Stig Arnold
Lagerfjärd
f.1928-10-09
Bovallen
Edefors fs (BD)
g.

Stig Andreas
Lagerfjärd
f.1975-08-20
Jokkmokks fs (BD)

Ännu en Rånepräst

I Sveriges Släktforskarförbunds årsbok 2003 finns att läsa om släkten Blix´s familjevapen. Gulich Magni Blix ur den släkten var Rockstadius efterföljare som kyrkoherde i Råne. Även han finns i flera medlemmars anor.

grunden och där en enskild kårande ersätts av en strängt rannsakande domare eller av anklagande fogdar och präster. ...

På den grund som lagts under första hälften av 1600-talet genomfördes så under perioden 1668-1676 de stora processer i Dalarna, Norrland och Stockholm varigenom mer än trehundra människor mestadels kvinnor, blev dödsdömda och avrättade. Ytterligare flera hundra blev anklagade och dömda till lägre straff. Det som emellertid gav dessa svenska massprocesser en egenartad och sensationell karaktär var bruket av små barn som vittnen. I stora hopar framträdde de inför domstolarna och berättade hur de av häxor hade förts till den ondes gästabud i Blåkulla, där de döptes och invigdes i djävulens tjänst. ... Först sedan barnvittnesmålen opålitlighet hade avslöjats under processerna i Stockholm 1676 tog de stora förföljelserna ett brått slut. Från denna tid började domstolarna i växande utsträckning visa trolldomsmålen ifrån sig, och fällande domar försvann helt en bit in på 1700-talet. Gustav III lät 1779 avlägsna trolldomsparagrafen ur lagboken.

— — —
fortsättning Härnösands herdaminnen:

År 1674 rekommenderades han till regementspastor vid överste Jakob Stegmans regemente. Blef år 1676 regementspredikant vid Jämtlands dragoner samt stabspredikant under fältmarskalken Henrik Horn. Han deltog i det dansk-norska kriget, hvarunder han "mycket ondt så ibland våra som hos fienden uthstådt". Så blef han vid affären vid Ortsvikens kyrka jämte major Rutencrantz tillfångatagen af de norske och förd till Norge, men återkom vid fredsslutet och förordades till kyrkoherde i Ragunda 1678. Här lät han återbygga den under kriget nedbrända prästgården och visade sig synnerligen verksam, men hans ställning var mer än osäker. Huspredikanten hos fältmarskalken Gustaf Horn, som blifvit regementspastor vid Jämtlänningarna, hade vid kyrkoherdebefattningens tillsättande klagat öfver prejudice, och huru "man drillade med rättvisan", så måste Rockstadius oaktat Härnösands konsist. lade sig ut för honom, efter att under två år berömligen innehaft Ragunda, utrymma lägenheten åt Hofvenberg och i stället 1681 mottaga kyrkoherdebeställningen i Råneå (mellan Luleå och Kalix).

Han lär vara en mycket god predikant men raljant och skämtsam i sitt tal, hvilket på den tidens språk betecknades med uttrycket "'lisig'"

Afled här år 1691 efter en mer än vanligt för en prästman skiftesrik lefnad.

Gift med Christina Sidenia född omkring 1632, dotter af bonden Johan Phersson i Nyland, Sidensjö socken. Genom sin hustru blef kyrkoherden ägare till detta hemman. Hon öfverlefde sin man, aktad och ärad under namnet af "mor i Öhn", en by i Råneå.

SVERIGES RIKES LAG

Gillad och antagen på Riksdagen Åhr 1734

(med tillägg av författningar som kommit ut från trycket före den 1 januari 1984)

Missgierning Balk

I. Cap.

Om försmädelse mot GUD, och affall ifrån then rena evangeliska läran

1§ Hvilken som af upsåt, med ord eller skrifter, lastar och smädar GUD, hans heliga ord och Sacramenten; miste lifvet. Sker thet obetänckt, och af hastighet, och ångrar han sig; böte hundrade daler, och afbedje sitt brott offentliga i Församlingen. Gör han thet annan gång; böte dubbelt. Then, som ej orkar böta, plichte med kroppen, som i Straff Balken sägs.

2§ Giör någor gäckeri med Gudstiensten, GUDS ord och Sacramenten, af lättsinnighet; böte femtijo daler.

3§ Faller någor af ifrån vår rätta evangeliska läro, och träder til en vilfarande, och låter han sig icke rätta;

tå skal han förvisas Riket, och niute ej arf, eller borgerlig rättighet inom Sveriges Rike, utan han får Konungens nåd och kommer åter, som i 7. Cap. 4. §. Ärfda Balken sagdt är.

4§ Utsprider inländsk eller fremmande man vilfarande lärosats, och, efter varning, thermed ej afstår; varde ock then förvist Riket. Är thes mening sådan, at Lärare af then rätta tros bekännelse therom icke äro enige; gånge thermed, som i Kyrkio Ordningen stadgas.

II. Cap.

Om trulldom och vidskepelse.

1§ Hvar som brukar trulldom, och skadar annan til kropp eller egendom, och varder med fulla skiäl ther til vunnem; miste lifvet. Får någor död ther af; tå skal man steglas, och kona halshuggas, och i båle brännas. Hafver man låtit trulkarl thet giöra, eller hulpit til, at then gierning fullkomna; vare lag samma.

2§ Far någor med spådom, signeri eller annor vidskepelse; böta första gången tijo daler, eller mera, til

fyratijo daler, alt som brottet är til, eller sitte i hächte vid vatn och bröd. Giör han thet annan gång; böte dubbelt. Söker någor råd eller bot hos signare eller spåmän; böte fem daler, eller mera, til tiugu daler, som brottet är til, eller plichte med fängelse vid vatn och bröd.

XVII. Cap.

Om förgiöring genom förgift, eller annorledes.

1§ Hvar som annan med förgift, eller thylikt, upsåteliga förgiör; then skal halshuggas, mannen steglas, och qvinnan i båle brännas. Följer ej död af sådan förgiöring; miste äntå lifvet.

2§ Samma lag vare om then, som å hvarjehanda sätt förgiftar något, hvad thet helst vara kan, i upsåt, at thermed skada någon til lif eller helso.

3§ Hafver man tilredt förgift, at någon ther med förgiöra; eller hafver man varit i samma råd och

gierning delachtig; miste ock lifvet. Varder han gripem, innan han gittat fullgiöra sin onda vilja; böte hundrade daler, eller plichte med kroppen.

4§ Ingen, eho han vara må, fördriste sig at sälja något förgift, utan trovärdig man eller qvinno: sker annorledes; böte femtijo daler. Är theraf skada timad; varde tvegildt.

Nya medlemmar

Vi hälsar följande nya medlemmar välkomna i föreningen

medl.nr.

Ingrid Sundquist	Råbäcken 48	961 93	Boden	0921 - 483021	582
Bernt Eriksson	Vallavägen 302	136 41	Haninge	08 - 777 43 69	583
Berith Jonsson	Abramsvägen 8	961 96	Vittjärv	0921 -64 326	584
Birgitta Nygård	Hjortvägen 47	194 79	Upplands Väsby	08 - 590 814 09	585
Sune Åström	Fårhagsvägen 32	961 40	Norra Svartbyn	0921 - 156 24	586
Birgitta Dahl	Helikoptergränd 47	961 43	Bodsvedjan	0921 - 123 52	587
Tim Enbuske	Kyrkholmsvägen 5	953 93	Karungi	0922 - 300 44	588
Britt-Marie Enberg	Råbäcken 56	961 93	Boden	0921 - 17 573	589
Eva Torneus	Rågvägen 7	954 32	Gammelstad	0920 - 253 980	590
Gunilla Öhman	Björkgatan 17	961 67	Erikslund	0921 - 18 311	591

Adressändringar

Cecilia Ahlström

Vita Liljans väg 52 5 tr 127 34 Skärholmen

555

Förbundsbonus

Sveriges Släktforskarförbunds ekonomi är god. Det innebär att förbundsstyrelsen beslutat att som bonus till medlemsföreningarna dela ut:

- 1 Årsprenumeration på Släkthistoriskt Forum (med Svenska Antavlor)
- 1 Årsbok (valfri ur förbundets lager)
- 1 Presentkort på valfri CD-skiva ur förbundets egen produktion (Sveriges dödbok 1950-1999, Sveriges befolkning 1970 eller Sveriges ortnamn 1999)
- 1 Årsabonnemang på Arkion – ett historienät Sverige (arkiveras senast 2004-06-30)
- 1 Årsabonnemang på Digitala forskarsalen – SVAR (aktiveras senast 2004-06-30)
- 1 Årsabonnemang på Genline – kyrkböcker på nätet (aktiveras senast 2004-06-30)

Till medlemsföreningar med mellan 300 och 900 medlemmar – och dit hör vi – ges ytterligare bonus:

- * Mellanskillnadskostnaden för abonnemang i publik lokal om Arkionabonnemanget används på det sättet.
- * Mellanskillnadskostnaden för abonnemang i publik lokal om Genlineabonnemanget används på det sättet.
- * Ytterligare en årsprenumeration på Släkthistoriskt Forum (med Svenska Antavlor).

Hur Boden Överluleå ForskarFörening ska använda bonusen ska höstens medlemsmöte besluta om. Lämna gärna förslag till styrelsen om hur Du vill att vi ska göra.

Rättelse

I förra numret angav vi felaktigt att vår medlem Ingrid Sundkvist från Älvsbyn hade flyttat. Det var i stället en ny medlem som också heter Ingrid Sundquist. Vi ber de båda berörda om ursäkt för sammanblandningen.

Bokhyllan

Inne på kontoret har föreningen en hel del böcker som är avsedda att nyttjas av våra medlemmar. Många av böckerna kan man låna hem — i en månad. Det kan vara ju svårt att hitta de böcker som behandlar ämnen som man har speciellt intresse av. Därför är det bra om Du som läst en av böckerna också skriver några rader och berättar om innehållet, som en recension eller resumé som vi publicerar i Boden-ANAN.

Till salu

Nu finns åter T-shirt med föreningslogo. Den här gången är de röda med föreningslogo tryckt på ärmen. De finns i storlekarna M, L, XL och XXL och kostar 90 kronor.

Jag söker rötter

Vem var Gertrud Nilsdotter, prästen Johannes Olai Hapstadius (1604-1670) maka? Hapstadius var kyrkoherde i Råneå 1662 – 1670. Enligt herdaminnet levde Gertud fortfarande år 1694. När och var dog hon? Var kom hon ifrån? Vilka var hennes föräldrar?

Gösta Bergman
Carl Kuylenstjernas väg 41
302 52 Halmstad
tel. 035 – 125 234

Besöksstatistik

Under hembygdsdagarna, lördag den 26 juli, registrerade den 38 000:e besökaren sig i vår Gästbok. Det var Margareta Sjöholm Björk från Kolbäck som tilldelades två trisslotter. Vi gratulerar och hoppas att lotterna gett vinst.

BÖFF

gratulerar dessa medlemmar
som fyllt jämna år under det
andra kvartalet år 2003

Ann-Britt Axelsson
Eila Fredriksson
Inga-Lill Gustafsson
Ingemar Hansson
Jan Långström
Linus Hansson
Margareta Sundström
Sexten Sandberg
Staffan Budgifvars
Thure Wadenholt

*Hjärtligt tack till alla
BÖFF-medlemmar
som uppaktat mig
på min födelsedag
Eila Fredriksson*

En man är ute och säljer lotter till ett lotteri, som är anordnat till förmån för en gammal fattig änka i samma socken. Han träffar då Jan Ersa i Gråbo och omtalar för honom vad han är ute i för ärende, och tillfrågar honom, om han skall köpa en lott. Jan Ersa funderar ett tag, men utbrister slutligen: "Nä dä tror ja la inte ä värt, för om ja skulle vinna henne, kunne ja la inte försörja henne kan ja la tro."

från Aftonbladets halvveckoupplagas
stora pristävling 1926 - 27

TACK

Ett varmt tack från BÖFF:s styrelse för alla de
gåvor och bidrag vi fått:

Berthill Munkestam	Heden
Håkan Stenmark	Sävast
Marianne Syrtén	Degerbäcken
Thure Lindgren	Vänersborg
Bengt Rönnbäck	Boden
Inga-Maj Juhlin	Stockholm
Bo Hultin	Boden
Knut Isaksson	Boden
Ingrid Bergman	Harads
Gunnar Forsberg	Bodforsen
Ragnar Andersson	Frändefors
Lennart Rönnlund	Gammelstad
Kenneth Silverplatz Norrigården	Boden
Kiruna Amatörforskarförening	Kiruna

samt till alla som gett bidrag i mikrokortsparbössan
och skänkt prylar till "loppisen".

Begränsad eftersändning
Vid definitiv eftersändning
retur med den nya adressen till:

B Föreningsbrev

Boden-ANAN
c/o Sandberg
Kålrotsvägen 11
961 47 Boden

Kontors**o**bolaget

Tel/Fax 0921-600 54

Mobiltel 070-676 65 00

Henry Eriksson

Buddbyvägen 70 961 42 BODEN

Vi säljer och servar:

**Datorer, skrivare,
Faxar, Kopiatorer,
Kaffeautomter,
Skrivmaskiner,
Kassaregister mm**

BÖFF-medlemmar

**har 15 % på:
Bläckpatroner
Lasertoner
Papper**

